

25. god. 3. broj
2023. g.

ZORNICA

nova

*„K suncu prosi vsaka roža,
K suncu trava vsaka,
Tak' i k tebi, Majka Božja...“*

Poziv

Pozivamo Vas na hodočašće 7. listopada, na blagdan Gospe od krunice u Kemed/Máriakéménd

- 10.00 Krunica
10.30 Minikoncert Zbora umirovljenika iz Bilja
11.00 Sveta misa koju predvodi don Vitomir Zečević, salezijanac
Služba pjevanja: Zbor Hrvatica, pod ravnanjem Aleksandre Čelikovć
12.00 Zajednički ručak
13.00 Pobožnost križnog puta

IZ SADRŽAJA

Komar/Homokkomárom	3. str.
Što Pomurski Hrvati misle o molitvi?	4. str.
Moć molitve	6. str.
Interju s Marijom Vargović, predsjednicom Nadbiskupske poruka za novu školsku godinu	7. str.
Sinodalni hod Katoličke crkve	9. str.
Klanjanje	10. str.
„Budi meni po riječi tvojoj“ (Lk 1,38).	11. str.
Jolanka Tišler: Kajkavska ruža	12. str.
Vinko Žganec hrvatski etnomuzikolog i melograf	14. str.
Velika Gospa u Molvama	15. str.
IV. Hrvatski državni vjerski kamp	16. str.
Pošao sam u tvoje ime, po tvom pozivu...	19. str.
Dan muzeja u Prisiki	21. str.

Pozdrav Pomurju

Ova je 16. godina kako krovna organizacija Hrvata u Mađarskoj organizira skupno hodočašće za sve pripadnike hrvatske nacionalne manjine u Mađarskoj. Radi to zbog toga da svi mi budemo iz godine u godinu ojačani u vjeri, i da se godišnje jednom sretnemo s ljudima koji žive od nas udaljeno više stotina kilometara, a čiji je materinski jezik Hrvatski. Iako u nas postoje javna glasila koja prate događanja u svim regijama gdje žive Hrvati, ipak se dogodi da se netko zapita, pa gdje je to Gradišće, tko su u stvari Bunjevci, Hrvati u Zali žive u Pomurju ili Međimurju, i po čemu se poznaje bošnjačka nošnja i tako redom. Budući da se Zornica nova objavljuje za dan kada se održava hodočašće na državnoj razini u raznim središnjim svetištima, pojavila se ideja, da se taj broj, posveti regiji koja je na redu date godine. Tako smo 2023. stigli u Pomurje, da bi se pomolili Gospi Komarskoj, jer „**Odbila još nikog nisi, Koi za pomoć moli.**“

Za gosta urednika zamoljen je bogoslov Martin Benčeš, o njemu ste mogli čitati i u Zornici, a i u Hrvatskom glasniku. Ovaj put se predstavlja kao *suurednik* jednog lista, a tko bi više poznavao regiju od onoga tko u njoj živi, iz nje potječe. Hvala mu!

Glavna urednica
Milica Klaić Taradžija

Tomislav Taradžija: naslovnica i omot
Komar- svetište u Zaladskoj županiji

Stručni savjetnik: vlč. Ladislav Ronta
Fotografije: Akoš Kolar, Đuro Taradžija, Lilla Trubić, Marija Fülöp Huljev, Martin Benčeš, internet

Priprema za tisak i tisak: Croatica

Urednica: Milica Klaić Taradžija

Osnivač i nakladnik: Zaklada Zornica

Adresa uredništva: 7639 Kőkény, Kossuth Lajos 10/b.
Mobil tel.: 06/30/4110461
E-mail: zornicanova@gmail.com, milica40@freemail.hu

HU ISSN 0866-5788

Čitajte nas iz tjedna u tjedan na portalu zornicanova.hu

Támogatók:

Dragi čitatelji!

Od srca Vas pozdravljam i sa radošću vam predstavljam najnoviji broj katoličkog lista Hrvata u Mađarskoj pod nazivom Zornica nova. Moje ime je Martin Benceš, trenutno sam bogoslov Sambotelske biskupije te student na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Jako mi je draga da Vam mogu pokazati moje Pomurje iz vjerničkog aspekta, ali neće se predstaviti samo Pomurje, moći ćete između ostalog čitati nekoliko misli od bogoslova koji borave u Zagrebu. Nadam se, dragi čitatelji da će Vam se sviđati ovaj broj Zornice nove, te ćete nositi sve nas, autore u svojim molitvama. Ja obećajem da ćete biti svi Vi u mojim molitvama. Dragi čitatelji, suradnici, hvala Vam što nas pratite, ostanimo i dalje povezani u molitvi.

Martin Benceš, gost urednik jesenskog broja Zornice

Komar/Homokkomárom

Nedaleko od Velike Kaniže nalazi se najveće svetište na području Zaladske i Somođske županije. Ovo svetište jako je važno za Hrvate kraj Mure, svake godine imaju hodočašće te se više puta okupljaju ovdje kako bi zajedno molili pred čudotvornim kipom Komarske Gospe. Ovo drevno svetište ima povijest od 13. stoljeća. No, čudo se dogodilo nakon opsjede Turaka. Kapelicu Turci su zapaliли. Mještani su tada sakrili oltarni kip i zaboravili zapravo gdje su ga stavili. Godine 1717. g. mjesni gospodar htio je izgraditi novu kapelu na mjestu stare kapele. I na sve čudo slika je tada pronađena cjelevita. Pronađenu sliku su sta-

vili na njeno staro mjesto, ispred milosne slike su uslišane mnoge molitve. Kasnije su povećali kapelicu, a gdje su pronašli sliku Gospe, tamo podigli su oltar. Zahtjev tadašnjeg vlastelina je bio: Boga moraju slaviti na tom mjestu na tri jezika, hrvatski, mađarski i njemački. Na temelju pisanih spomena znamo da pomurski Hrvati već od početka hodočaste u Komar. Kapelicu je posvetio Gospo 1988.g. tadašnji vesprimski nadbiskup Josip Szendia. 13 dana svakog mjeseca služi se ovdje velika hodočasnička misa s procesijom, u 7.-om mjesecu uvijek je misa na hrvatskom, kako bi se ispunio zahtjev koji je vlastelin htio.

Fotografije: Hodočasnici u Komaru daleke 2017.

Hrvatska državna samouprava
16. rujna 2023. godine u Komaru organizira

XVI. Državno hodočašće Hrvata u Mađarskoj.

Program:

- 9³⁰ Doček vjernika u Komaru
- 10⁰⁰ Križni put
- 11⁰⁰ Sveta misa (svetu misu će predvoditi generalni vikar Mostarsko-duvanjske biskupije don Nikola Menalo)
- 12³⁰ Ručak

Na hodočašće i ove godine očekujemo Hrvate iz svih regija Mađarske.

Program se ostvaruje potporom:

NKUL-KP-1-2023/3-000432

Što Pomurski Hrvati misle o molitvi?

Pomurski Hrvati oduvijek su bili vezani uz Katoličku crkvu i od djetinjstva bili jako vjerni i vezani uz molitvu. Kroz razna svjedočenja moći ćete čitati što misle što vjeruju o molitvi.

Veronika Hanš Vuk, profesorica u Keresturskoj školi, podrijetlom iz Mlinarce

Molimo svi!

U molitvi razgovaramo, komuniciramo s Bogom.

Ima koji mole samo kad su u teškoj situaciji i ne vide izlaza, ali ja se trudim redovito moliti: kad se probudim, prije spavanja, prije i poslije jela....

Ujutro molim kraće, navečer duže.

Najviše puta molim sama. Kad molim sama, molim na oba jezika: i na hrvatskom i na mađarskom. Kad molimo zajedno u našoj crkvi (npr.: krunica, sveta misa, devetnica) onda molim mađarski. Kad odlazim na hodočašće u Hrvatsku ili Međugorje onda imam prilike za zajedničku molitvu na hrvatskom jeziku koja mi puno znači.

Molim najviše puta uobičajene molitve, ponekad molim svojim riječima (za vrijeme klanjanja: jer smatram da je iskrenja), zahvaljujem se na nečemu (Gospodine hvala Ti.....), prosim nešto („ne moja volja, nego neka mi bude po Tvojoj volji“...), ili molim za nekog na određenu nakanu (ozdravljenje, uspješan ispit....).

Za vrijeme molitve pokušavam biti sabrana, otvorena srca, isključujem smetnje i tada mogu moliti ustrajno (i sveci su molili godinama za jednu milost). Ako sam u mogućnosti, kleknem za vrijeme molitve.

I meni se dogode neke zapreke, rastresena sam, smatram suhom molitvu (krunica - ponavljanje), odgađam molitvu (lijena sam).

Moj stav o molitvi:

- U molitvi moramo postepeno rasti
  - Svaka molitva je dobra, svatko moli na osoban način.
- Molimo svi!

Laura Tislerič, rođena u Keresturu, trenutno radi u Budimpešti

„....zamolim Duha Svetoga da se moli u meni...“

Teško je opisati što se tada događa kad se molim. To je nešto sasvim unutrašnji i duboki duhovni doživljaj. Svakako je razgovor, a ne monolog. Ja oslovjavam svojega Boga, a on daje bogat odgovor. Meni molitva najviše liči na intiman razgovor dva dobra prijatelja, prijatelja s kim možeš podijeliti najdublji dio sebe i uzajamno dobiješ tu otvorenost i iskrenost. Svijet molitve je vrlo bogat. Imala sam više puta lijepo doživljaje s Bogom tijekom svoje molitve, no znam da to nisam zaslужila kao zahvalu, to je bila Božja milost. U svvari mi ni ne znamo kako se treba moliti. Naša molitva na zemlji nikad nije savršena. Najbolji način molitve kad zamolim Duha Svetoga da se moli u meni. Molitva je razgovor, a ujednom i hrana za našu dušu bez toga ne možemo rasti u duhovnom životu.

Bernadetta Blažetin novinarka Hrvatskog glasnika, predsjednica Serdahelske Hrvatske samouprave

Snaga molitve

„Uvijek molite, u svakoj situaciji, uvijek“ poručio je papa Franjo jer „molitva čini srce spremnim za preobilnu ljubav“. Samo značenje riječi moliti znači nešto ponizno, jer uvijek molimo ono što nam nedostaje, ono što sami ne možemo ciniti, u čemu nam je potrebna pomoć. Ponekad nije lako priznati da smo nemoćni u nekim stvarima, da se stvari događaju bez toga da bismo ih mogli kontrolirati. Tada se svi okrenemo molitvi, jer možda nam je ipak najlakše moliti Boga, koji za nas uvijek ima razumijevanja. Kada nam je teško, on nam je nada, a i utjeha. Iako nisam redovita polaznica misnih slavlja, dijelom zbog svog posla, ne prođe ni jedan dan da se ne pomolim. Na to sam učila i svoju djecu, no možda u potpunosti nisam bila svjesna njezine snage. Za sebe nisam baš previše tražila, uvijek mi je bilo važno da se za nekoga drugog molim, koji je bio bolestan, bio pred teškim odlukama, naravno za svoju obitelj i za svoje prijatelje, znance ukoliko im je bilo potrebno. Nakon pandemije, kada se jedno vrijeme nije moglo odlatiti u crkvu na društvenim mrežama se počelo moliti, tako sam se i ja uključila u jednu vjersku grupu, koja iz dana u dan uključuje i mene u molitve. To mi olakšava što bilo kada se mogu uključiti u aktualnu molitvu. Mnogoput se desilo da nas je voditeljica grupe zamolila da se molimo za nekoga zbog bolesti, operacije i drugih problema. Svaki put sam to činila, jer sam bila uvjerenja, a i sada tako mislim da je snaga zajedničke molitve naj-

jača. Uvijek mi je bio dobar osjećaj moliti se za nekoga drugog, misleći kako je drugima mnogo teže, a nisam ni slutila da će jednog dana naša vjerska grupa moliti za mene. Razboljela sam se i naravno to sam morala reći svojim bližnjima i bližim prijateljima, iako baš ne volim teretiti druge ljude sa svojim problemima. Čim su saznali za moj problem, moji prijatelji i poznanici su se molili da ozdravim. Tu snagu molitve osjećala sam na bolničkoj postelji, a i nakon toga, tada sam osjećala koliko je snažna molitva, koliko je Gospodin milosrdan i kako odgovara na naše molitve, jer Božja ljubav dopire do svakoga, samo trebamo otvoriti svoje srce za nju.

Zsuzsanna Kotnjek, predsjednica Hrvatske samouprave u Mlinarcima

„koji nikad neće zaboraviti Krista“

U mom životu jako je važna vjera. Od mog djetinjstva smo išli u crkvu. Uvijek sam išla s mamom i sa sestrom. Ostale su mi ljepe uspomene iz tога razdoblja. Naravno krštena sam, te primila sam prvu pričest i sve ostale sakramente. Sad kao odrasla osoba i dan danas idem u Crkvu. Smatram jako važnom vjeru i smatram da bez vjere ništa nije moguće. Aktivno organiziram vjerski život u Mlinarcima. Više puta smo već održali susrest zborova, a prošle godine smo postavili jedan križ na ulazu u selo, to je jedan znak, znak da ovdje žive vjerni ljudi. Ljudi koji nikad neće zaboraviti Krista.

Molitva pred jelom

Sveti Križ prekriži nam i blagoslovni nam našu jestvinju.
Zdrava budi Marija!...

Molitva za jelom

Ruka Božja dala. Na daru ji hvala. Amen.

Jelica Fabić Körösi, vjeroučiteljica u HOŠIG-u u Budimpešti, profesorica Hrvatskog jezika iz Serdahela

Kao dijete odrasla sam u obitelji gdje je molitva bila svakodnevna. Prirodno je bilo moliti. Pradjet koji je živio prilično dugo (98 god.) je bio primjer pobožnog života. Prošao je Ameriku, preživio dva svjetska rata, izgubio ženu... Kad sam rodila imao je već 86 godina. On je molio redovno ujutro, pred jelom, u podne, i uveče i to naglas. Nije mu smetalo ako je neki stranac došao, u podne kad su zvonili počeo je anđeosko pozdravljenje. Mi djeca, te molitve naučili smo od njega na hrvatskom. Mama i baka su isto zahtjevale da molimo te osnovne molitve. Kad sam se bojala uveče ili je bila grmljavina tražila sam mamu da molimo zajedno, tako da smo od malena naučile moliti sa sestrama. U moje doba mladosti 60 - 70-ih godina prošloga vijeka (vrijeme strogog komunizma) nije bilo vjeronomuša samo kratko, prije prve pričesti i prije krizme. Ali imali smo kod kuće molitvenike i mali katekizam što sam rado čitala. Naravno svake nedjelje smo išli na misu. Sa bakom sam išla i na litanije nedjelju poslije podne i u svibnju i u lipnju. Kad smo počeli raditi na polju i u vinogradu uvijek smo se prekrižili i tražili božji blagoslov. Osim ovih poznatih molitva naravno tražili smo Božju pomoć i pomoć Majke Božje i svetaca. Baka je uvijek molila krunicu (čislo). Puno puta je sjedila u krevetu i molila.

Jelica Fabić Körösi s vjeroučenicima HOŠIG-a

Molitva je razgovor s Bogom, zato ne znači samo izgovaranje naučenih molitvenih tekstova, nego pravi razgovor s Bogom. Ispričati Bogu naše radosti ali i žalosti. Tražiti odgovore i putokaze. Naravno ne tražimo od Boga samo da nam riješi probleme, nego moramo i zahvaljivati i slaviti Boga

Molitva ne znači samo tekst. Dobro odrađeni rad, posao je također surađivanje s Bogom, zahvala Bogu i slava Svevišnjeg. Vjerujem da molitva ima svoju moć ako tražиш nešto iz čistog srca.

“Tko moli nikad nije sâm. Molitva je kao kisik života. Molitvom na sebe privlačimo prisutnost Duha Svetoga koji nas uvijek vodi naprijed.“

Moć molitve

Učili smo u školi na vjeronomušu da je molitva razgovor s Bogom. Ona jest to, ali i više od toga.

Molitvom uzdižemo svoju dušu k Bogu i sjedinjujemo se s Njime. Molitvom od Boga tražimo primjene darove ili milosti koje, ako je Njegova volja, dobijemo na dar. Iako je ona najčešće molba, ipak joj prethodi Gospodinov poziv, tako da je molitva ujedno i odgovor na Božji poziv nama upućen. Kada nam Gospodin nešto ponudi, samo trebamo odgovoriti na Njegove riječi poniznošću i poslušnošću. Jer iz ponižnoga srca izvire jaka molitva.

Kada molimo, mi žudimo za Gospodinom koji nas je sve pozvao u život i dao nam da jesmo. *O Bože, ti si Bog moj, gorljivo tebe tražim; tebe žđa duša moja...* (Ps 63) U ovom se psalmu molitva očituje kao jaka čežnja za Gospodinom. U molitvi je najvažniji stav poniznosti i poslušnosti pred Stvoriteljem, bez kojega ne možemo učiniti ništa, pred kojega kada stane-

mo osjećamo svoju malenost i ništavnost, te veliku čežnju za Njim.

Ponizna molitva srcem kod Gospodina budi milosrđe i praštanje, te nama daje jakosti, budi nadu i jači vjeru. „Ako imadnete vjere koliko je zrno gorušićino te reknete ovoj gori; Premjesti se odavde onamo!, premjestit će se i ništa vam neće biti nemoguće.“ (Mt 17,19-20)

Molitva bez vjere je nemoćna, ali ako je molitva, ispunjena poniznošću, pouzdanjem i vjerom, onda može i gore premještati. Zato, kako kaže psalmist: „u Boga se uzdaj, ojunači se, čvrsto nek bude srce tvoje: u Gospodina se uzdaj!“ (Ps 27)

Adrian Bogdan,
bogoslov Zagrebačke nadbiskupije

Interju s Marijom Vargović, predsjednicom Samouprave Zaladske županije

Gospođo Marija, otkad ste na čelu županijske samouprave? I što vama znači moć molitve, imali ste možda neku posebno iskustvo s Bogom?

Na čelu županijske samouprave od 2018.g. stojim. O sebi bih u prvom redu mogla reći toliko da sam u Serdahelu pohađala osnovnu školu i kasnije sam nastavila učenje u Nadkaniži u Gimnaziji Mező Ferenc, kasnije sam završila pedagoški fakultet i postala sam učiteljica. Više godina sam radila u pomurskim školama, u Pustari, Mlinarcima, Serdahelu i u Keresturu. Osim predavanja hrvatskog jezika u svakoj školi sam utemeljila plesnu grupu. Odrasla sam u pobožnoj, katoličkoj obitelji gdje smo svaki dan molili i svake nedjelje išli na misu. Osim toga svake godine smo redovito sudjelovali svibanjskoj i listopadskoj pobožnosti. Kao svako malo dijete tako i ja na početku nisam bila baš oduševljena da sam morala ići u crkvu, no kasnije sam zavoljela. Bilo mi jako lijepo stojati pored našeg gospodina, kako smo zvali svećenika. Godine 1980. sam počela raditi, a u tadašnjem sustavu nije bilo baš pohvalno ići na svetu misu, kako ne bismo imali problema s upravom škole, ja sam svake nedjelje u Kaniži bila na misi. Otkad sam počela raditi u školi i na hrvatskom jeziku sam govorila učenicima o vjeri, u želji da predam ono znanje što sam ja naučila od svojih.

Kao što i vi znate pomurski Hrvati pripadaju u dvjema biskupijama, jeste li imali poteškoće zbog „crkvene granice“? Kakav je vaš odnos s mjesnim župnicima? Imate li neku posebnu suradnju?

Od 1998.g. sam na čelu Kaniške hrvatske samouprave, kao predsjednica organizirala prvi puta sv. misu na hrvatskom jeziku u Kaniži. Kasnije nismo imali misu samo u Kaniži nego i u ostalim mjestima gdje žive Hrvati. Tako i u Serdahelu, Sumartonu i u Keresturu. Htjela ne htjela kako sam radila upoznala sam se sa župnicima i bila mi jako draga ta suradnja. Na početku bilo je malo teže, ali svaki početak je težak. Sad imamo sve više i više vjernika na misnim slavljinima, nadam se da će se nastaviti taj proces.

Rekli ste da ste organizirali do sada raznorazne programe, koji su redoviti programi, a što planirate još organizirati na području vjerskog života?

Na moj prijedlog je prvi put održan u Kaniži u svibnju susret crkvenih zborova pod naslovom „Pozdrav Gospo“. Na početku sam se malo bojala, no već od prvog susreta imali smo jako puno zborova te dosta zainteresiranih. Kako su tekle godine pokušala sam i mlade na neki način povući u crkveni život. Tako na moju zamolbu na misama su počeli svirati Tamburaši iz Velike Kaniže. TS. Stoboš, uvijek se rado odazivaju mom pozivu. Primjetila sam da svibanjski program nije dovoljan, vjernici očekuju još neke sadržaje, pa sam organizirala skupa sa zborovima koncert u Došašću. Općetim strahom počela, no kad sam vidjela da je crkva puna, možete vjerovati, jako mi je bilo drago. I nismo stali nego smo išli dalje. One koji su bili prisutni na našim programima pozvali smo hodočastiti u Hrvatsku na razna svetišta. Ovdje sam osjetila kako je lijepo biti zajedno u zajedništvu Kristovu i kako nas granice ne odvajaju nego nas spajaju, a sada tih granica više i nema. 2023.g. pvi puta sam organizirala susret

zborova mladih. Ovdje su bili prisutni osnovnoškolci i srednjoškolci iz pomurskih sela. Bilo je lijepo iskustvo. Crkva opet bila puna. Puna dječjih glasova i puna ljubavi. No, imamo još jako puno programa, još nešto bih istaknula, a to je Križni put na početku korizme. Taj križni put uvijek organiziramo u nekom drugom selu. Djeca čitaju, priključe se i odrasli. Prava priprema za Uskrs. I imam još puno planova, ja se nadam da će ih moći ostvariti s Božjom pomoću.

Znam da ste izdali molitvenik na kajkavskom jeziku. Možete li malo pričati i tome? I planirate li nešto slično izdati? Molitvenik, možda povijest župa pomurskih Hrvata.

Molitvenik se zove: „Ruža nebeska“ Knjiga je izdana u 1993. godine. Tadašnji Serdahelski župnik je pokrenuo inicijativu. S njegovom pomoću smo počeli sakupljati materijale. U istraživački rad su se uključili i nastavnici hrvatskog jezika iz svih pomurskih sela. Jolanka Tišler, Marija Kanižai Prosenjak i Erika Racz su počele sastaviti molitvenik. Na prvim stranicama molitvenika stoje sljedeće riječi. „Ova molitvena knjiga se bode koristila ne samo v čaladaj, nego i v cirkvi.“ Bogu hvala što smo tad sakupljali jer tad još bilo i govornika koji su molili na našem kajkavskom jeziku, nažalost u zadnje vrijeme sve ih je manje. No imam još puno planova. Htjela bih izdati jednu knjigu s pjesama koje ovdje pjevamo. Ono što smo čuli i naučili uvek sam zabilježila tako imam puno materijala za to, ovu pjesmaricu bih htjela izdati s pomoću županijske samouprave. Čekamo na dobro vrijeme, stići će.

I ima još nešto, kao što smo gore spomenuli pomurski Hrvati žive u 2 biskupije. Htjela bih izdati jednu

knjigu pod nazivom: „Povijest pomurskih crkava.“ Materijale za tu knjigu bih htjela sakupljati zajedno s našim studentima. Nadam se da će mi se ovaj san uskoro ispuniti. U čemu očekujete ili molite pomoći od matične države od matičnih biskupija, od Sambotela i Kapošvara?

Na području hrvatskog jezika imamo velike probleme. Nažalost u Zali nemamo svećenika koji bi znao govoriti hrvatski. Bogu hvala imamo dobru suradnju s vlč. Josipom Drvoderićem iz Hrvatske, dolazi nam iz Goričana. Od matične države svakako bismo očekivali pomoći oko svećenika. Isto tako veliku nam pomoći pružaju mjesni župnici koji se rado se odazivaju na naš poziv i uvijek besplatno nam daju sve god tražimo. Zahvalni smo njima.

I na kraju, što mislite hoće li pomurski Hrvati ostati vjerni svojim predcima ili će nastati neka nova vremena? Jednostavnije rečeno što vidite kakva će biti budućnost?

Gledajte, ja sam uvijek bila optimistična, sadašnjicu isto gledam s optimizmom. Vidim da idemo naprijed, ne velikim koracima nego malima, ali idemo naprijed i to je najvažnije. Ako ima vjere moći ćemo i sve ostalo i jezik i kulturu, ali ako vjere nema onda smo izgubljeni. Jer bez Boga ništa nije moguće, zato i molimo da nam Bog uvijek bude prisutan u životu te daje snagu kako bismo mogli puno puta zajedno moliti na našem lijepom hrvatskom jeziku.

Stigli smo na kraj, Teta Marija, hvala Vam. Čuli smo kako ste aktivni, što drugo bismo mogli reći, nek Vam Bog daje snagu i podršku kako bi se mogli ostvariti svi vaši planovi. Hvala Vam na riječima.

Razgovarao: Martin Benceš

Đakovačko-osječki nadbiskup Đuro Hranić na početku školske i katehetske godine obratio se javnosti

Iz poruke predsjednika Vijeća HBK-a za katehizaciju i novu evangelizaciju izdvajamo:

Draga djeco i mladi, dragi roditelji, draga braćo svećenici, redovnici i redovnice, katehete i vjeroučitelji!

Župa je kuća među domovima ljudi. Stalno tragajući za novim pastoralnim i evangelizacijskim oblicima dje-lovanja, Crkva, otvoreno se suočavajući s izazovima vremena, ne izbjegava priznati poteškoće na koje nailazi – kako one na općoj crkvenoj, tako i na biskupijskoj, ali i na župnoj razini. Upravo kad je riječ o ovoj posljednjoj, čini se kao da budućnost župe svoje najbolje vrijeme već ima iza sebe. Zbog toga će često nostalgija za prošlim vremenima prekrivati one momente koji bi bili nadahnuti „hrabrim pogledom u budućnost“ (Kongregacija za kler, *Pastoralno obraćenje župne zajednice u službi evangelizacijskog poslanja Crkve*, br. 16). Jedan od takvih momenata jest i pogled na *egzistencijalni teritorij* suvremenoga čovjeka (*isto*). Taj *teritorij* ne umanjuje vrijednost župe i mjesne Crkve kao teritorijem omeđene institucije. To potvrđuje i najnoviji sinodski dokument kad veli da mjesna Crkva ili župa kao teološko mjesto, na kojemu kršteni doživljavaju zajednički hod, mora i nadalje biti shvaćena kao privilegirano mjesto“ (*Instrumentum laboris za prvo zasjedanje XVI. Redovite opće sinode biskupa u listopadu 2023.*, br. 11). Zbog toga, budući da se Crkva ne može drukčije shvatiti „osim u horizontu zajedništva“ (*Instrumentum laboris*, br. 20), daleko je važnije Crkvu promatrati ne kao mjesto gdje su osobe rođene i odrasle, nego kao „zajednicu koja ih prigljuje kao svoje“ (*Pastoralno obraćenje*, br. 18). Takva je zajednica, u svom naj-konkretnijem obliku, kao župna zajednica, „kuća među domovima ljudi“ (sv. Ivan Pavao II., *Christifideles laici*, br. 26). U toj i takvoj kući, čiji su prag pozvani prekoracići svi, moguće je, susrećući jedni druge, susresti Gospodina, koji je u našem središtu (usp. *Instrumentum laboris*, br. 6).

Svijet i ja... i još nešto? Imajući pred očima svijet u kojemu živimo, te pitajući se „što se događa našemu zajedničkom domu“ (papa Franjo, *Laudato si'*, br. 17), pozdravljamo uvođenje eksperimentalnoga kurikuluma nastavnog predmeta *Svijet i ja* za osnovne škole, koji će od ove jeseni biti uveden kao alternativni predmet konfesionalnom modelu Vjeronauka u školi. Taj predmet, zajedno s njegovim ciljevima, artikuliranim na dobro učenika, ali i šire društvene zajednice, treba najprije sa-gledavati kao mogućnost izbora onih učenika, koji do sada nisu pohađali Vjeronauk kao predmet u osnovnim školama. Nadamo se da će uvođenjem toga predmeta

nestati dosadašnje trajno negodovanje i predstavljanje Vjeronauka u školi kao poteškoće za organizaciju života onih učenika koji ga nisu pohađali. Isto se tako nadamo da će sloboda izbora učenika, već upisanih na Vjeronauk, biti poštovana do kraja njihovog osnovnoškolskog odgoja i obrazovanja. Zahvaljujemo u tom kontekstu roditeljima i učenicima koji se i dalje opredjeluju za po-hađanje Vjeronauka u školi te tako i dalje svjedoče svoju pripadnost Crkvi, svjesni da Vjeronauk, uz župnu kate-hezu, pripada cjelovitom odgoju u vjeri i da predstavlja neizostavni dio priprave na sakramente.

Pastoral škole kao suvremeni izazov. Da škole danas nisu više samo mjesta posredovanja znanja i spoznaja, već i mjesta te prostori života učenika i mnogih koji o njima skrbe, pokazuje i činjenica uvođenja eksperimentalnih programa *Osnovna škola kao cjelodnevna škola*. Promišljajući o tom programu, najprije iz perspektive Crkve, koja živi „među kućama svojih sinova i kćeri“ (*Pastoralno obraćenje*, br. 29.), školu će biti potrebno shvaćati kao pastoralnu jedinicu, odnosno kao mjesto susreta unutar konkretnoga pastoralnog djelo-vanja Crkve. Pozivamo, stoga, već sada sve kojima je stalo do cjelovitoga odgoja i obrazovanja naše djece i mlađih, da se zauzmu za dijalog i na ovom području. Vjerujem, naime, da je budućnost takve suradnje plo-donosnija od bilo kakvog isključivanja različitih ideja i čimbenika koji mogu pripomoći kvalitetnijem ostvarenju projekta cjelodnevne škole.

Dragi roditelji i učenici, draga braćo svećenici, redovnici i redovnice, dragi vjeroučitelji! Premda je župa „kuća među domovima ljudi“, ona nije samo susjed među susjedima. Ona želi biti dom braće i sestara, čiji se prostori šire s dolaskom svakoga od nas. U tom je smislu ona dom „egzistencijalnog“, a ne samo zemljopisnog teritorija. U tu su kuću svi dobrodošli! Njezino je središte Isus Krist, prvi Sakramenat, kamen temeljac, na kojemu počiva naše bratstvo, zajedništvo, čitav svijet. Radujemo se novoj školskoj i pastoralnoj godini, koju stavljamo pod zagovor Blažene Djevice Marije Kraljice, Majke našega zajedničkog doma.

Dakovo, 22. kolovoza 2023. na spomendan Blažene Djevice Marije Kraljice

✠ **Duro Hranić**, nadbiskup đakovačko-osječki,
predsjednik Vijeća HBK-a za katehizaciju i novu
evangelizaciju

Sinodalni hod Katoličke crkve

Na poziv pape Franje 2021. godine u cijeloj Crkvi počeo je sinodalni hod kako bismo ojačali zajedništvo i sudjelovanje u zajedničkom poslanju. Svojim savjetima, iskuštvima i očekivanjima svaki je vjernik pozvan doprinijeti obnovi Crkve i razvijanju sinodnog načina života u Crkvi. Vjerujem da je svatko od nas čuo riječi sinoda i sinodalnost, no da li uopće znamo što znače ti pojmovi? Sinoda i sinodalnost dolaze od grčkih riječi „syn“ i „hodos“ što bi na hrvatskom značilo „zajedno hoditi“. Riječ „sinodalnost“ označava poseban stil koji karakterizira život i poslanje Crkve, njezinu stvarnost kao Božjeg naroda koji je pozvan zajedno hoditi i koji se okuplja oko Gospodina Isusa Krista te snagom Duha Svetoga naviješta evanđelje. Upravo je to narod koji živi zajedništvo, narod u kojem se osluškuje svaki pojedinac kako

bi svi doprinijeli poslanju naviještanja evanđelja. Riječ „sinoda“ je crkveni skup koji može biti na biskupijskoj, pokrajinskoj, regionalnoj ili općoj razini. Biskupsu sinodu utemeljio je sveti papa Pavao VI. nakon završetka II. vatikanskog sabora a čine ju biskupi iz cijelog svijeta. Sinoda traje od 2021. do 2023. te se prvo obavlja na razini biskupije. Kada se završi prva faza, prikupljaju se svi podatci te se oni šalju u biskupske konferencije pojedine države. Nakon prikupljenih svih podataka biskupske konferencije sve šalju u Vatikan, a u listopadu 2023. biskupi iz cijelog svijeta će raspraviti o prikupljenim podatcima.

Cilj sinodnog hoda nije samo prikupljanje informacija i ideja, nego prepoznati u drugima pored sebe da smo braća i sestre s kojima smo pozvani zajedno živjeti. Po krštenju i svetoj potvrdi svatko od nas je primio Duha Svetoga te posjedujemo različite darove i talente za obnovu i izgradnju Crkve. „Jednome dade pet talenata, drugome dva, a trećemu jedan – svakomu po njegovoj sposobnosti.“ U ovom hodu pozvani smo da umnožimo sve svoje talente, premda to bio samo jedan, ali jako vrijedan, možda čak i jedinstven talent kojega samo ja posjedujem na čitavome svijetu. Zato se ne treba se bojati i sakriti taj talent u zemlju, nego s pouzdanjem u Presveto Trojstvo i snažan zagovor Blažene Djevice Marije hrabro krčiti i izgrađivati Crkvu.

Piše: Fabijan Križanović,
bogoslov Đakovačko-osječke nadbiskupije
Foto: izvor <https://www.radiomarija.hr/index.php/aktualnosti/5415-svecano-otvorena-sinoda-sisacke-biskupije-2>

Otec naš

Otec naš koji si na nebesi, sveti se ime tvoje. Dojdi kralevstvo tvoje. Buda vola tvoja, kak na nebu, tak i na zemli. Kruha našega vsakdašnjega dej nam danes, i otpusti nam duge naše, kak i mi otpuščamo dužnikom našem. I ne vpelaj nas vu skušavanje, nego oslobođi nas od zla. Amen.

Zdrava Marija

Zdrava budi Marija, milosti puna, Gospodin je s tobom. Blagoslovlena si ti med ženami, i blagosloven je sad utorbi tvojii Jezuš. Sveta marija, Majka Božja, moli za nas grešnike, sada i na vuri smrti naše. Amen.

Dika Presvetomu Trojstvu

Dika Ocu, i Sinu i Duhu svetomu, ka je bilo na početku, tak i sada i vsgdar, na se veke vekov. Amen.

Klanjanje

Prva stvar koja mi je pala na pamet dok sam razmišljao o ovoj temi je kako bi ljudi, koji nikada nisu susreli nikoga da se klanja nekome ili da se netko slučajno pojavi u svojoj župi prvi put na klanjanju, kakva bi reakcija bila premda ne znaju što se događa? Mislim da bi većina promatraла što drugi čine, pokušala pjevati pjesme koje se pjevaju ili moliti molitve koje se mole, a poslije ako ih je nešto zanimalo podu u istraživanje. Katekizam Katoličke Crkve kada govori o klanjanju kaže: *Glavni je čin kreposti bogoslovija klanjanje. Klanjati se Bogu znači priznati ga kao Boga, kao Stvoritelja i Spasitelja, Gospodina i Gospodara svega što postoji, kao beskonačnu i milosrdnu Ljubav.* »Klanjaj se Gospodinu, Bogu svome, i njemu jedinomu služi« (Lk 4, 8), kaže Isus navodeći Ponovljeni zakon (Pnz 6, 13). Klanjanje je stav duha koji pred »Kraljem slave« pada ničice i smjerna šutnja pred Božjim licem koji je »uvijek od nas većik«. Po ovim dijelovima KKC-a¹ možemo doći do jednog zaključka. Ne možemo govoriti o onome „znaš kada ja dođem kod Boga, pred Njegovo lice pa će ja tada nešto...“, nema toga kad dođem jer smo mi već sada pred Njegovim licem i dok smo na klanjanju kao da imamo generalnu probu za ono što ćemo raditi u Nebu – neprestano davati slavu našem Gospodinu. Smatram da s tim mislima moramo svi ići kada idemo na klanjanje, pa makar i na pohod Presvetom Sakramantu. Sveti župnik arški Ivan Marija Vianney kaže „Trebali bi shvatiti da su upravo trenuci provedeni pred Presvetim najsretniji u našem životu.“ Ovdje želim biti malo čak i osoban u pisanju, čini mi se da bi bilo korisno. Sjećam se svojih prvih klanjanja kada sam

dolazio u katedralu svake subote dok sam bio srednjoškolac i student ekonomije, nekako nisam htio propuštaći tu subotu navečer jer se događalo nešto zbilja posebno u toj katedrali. Ovaj citat sv. Ivana

Vianneya mi je često znao odzvanjati u glavi jer sam doživio baš to da su ti trenutci kada sam dolazio na ta klanjanja baš bili posebni i ne samo meni, drugi moji prijatelji bi rekli isto. Zanimljiva mi je također stvar kada sam tako bio redovit i sada dok smo u bogosloviji i nekako postane rutina i samo se tehnički odradi sve. Tek onda kada nemam priliku biti svaki dan na klanjanju vidim koliko mi ne dostaje i kako izgleda moj duhovni život bez klanjanja, a dok je sve „normalno“ ne mogu shvatiti koliko mi je dobro tamo biti. Također sigurno se dogodi čovjeku da nakon nekog vremena više ništa ne osjeća dok je na klanjanju, razočara se i prestane dolaziti. Mi ne možemo ništa učiniti da nas Bog više ili manje ljubi, ali ako ne osjećam u molitvi (klanjaju) ništa, a svejedno dolazim, kaže jedan svećenik, budi uvjeren da tvoj andeo

čuvar radi salto od sreće. Ogromna je to stvar i jako važna da imamo molitvenu praksu kroz klanjanje Isusu u Presvetom Oltarskom Sakramentu, jer je na svakom tom susretu Bog priredio velike milosti za ljude koji mu dolaze. Druga riječ za klanjanje se može uzeti i adoracija (lat. Adoratio), a jedan od prijevoda bi bio i *obožavanje*. U molitvi bilo kojeg tipa ili načina ne možemo proći bez ljubavi. Ljubav ima svoj veliki udio, a u klanjanju je taj udio na visokoj potenciji, jer gledamo Onoga koji nas ljubi i sam jest Ljubav (usp. 1 Iv 4, 8) i od toga ne možemo pobjeći.

Luka Barišić, bogoslov Požeške biskupije

¹ Katekizam Katoličke Crkve (KKC – skraćenica)

„Budi meni po riječi tvojoj“(Lk 1,38).

Za đakona Pečuške biskupije posvećen je Sumartinac Sebastijan Mihović

Roden je 1998. godine u Velikoj Kanjiži, svoje je djetinjstvo proveo u Sumartonu /Tótszentmárton, srednju školu je pohađao u Pečuhu, a trenutno je bogoslov u Ostrogonu. Kako se navodi u članku koji je objavljen na portalu Pečuške biskupije <https://pecsieghazmegye.hu/hirarchivum/5830-ne-felj-ezentul-emberek-halaszleszel-interju-a-diakonusszenteles-elott-allo-papnoven> poziv svećenstva u njemu se javio još u doba djetinjstva, oca je izgubio kao dvogodišnje dijete, majka je radila a njega je odgajala baka, koja ga je vodila sa sobom u crkvu na razne pobožnosti. Prije mature je u njemu potpuno sazrila odluka da će svoj život posvetiti Bogu i ljudima. Bogoslov Sebastijan otpočeo je studij za vrijeme prijašnjeg pešuškog biskupa dr. Györgya Udvardyja, a za đakona Pečuške katedrale

ga je posvetio sadašnji biskup László Felföldi, 24. lipnja 2023. godine.

Jolanka Tišler: KAJKAVSKA RUŽA

Ona je nekaj od smrti vekše
I od življenja i pesme žmekše
/Božica Jelušić/

Kajkavska ruža je ne dišeča
Nit je cifrana, nit gizdava
Kajkavska ruža je vrela misel
Bistrička bogica, trnena krunica
Soza bogečka, grana horgovana
Kmica i svetlost, jutro i nočka
Kajkavska je ruža kak jogen žareči
Kak rosna sinokoša i vodica ka žeđ gasi
Ruža je kajkavska gospa mesečevog dvora
Kajkavska je ruža nit sončevoga žara
I beteg, i zdravije, i glas gosle
I rana zapečena gliboko v srce
Slobodu je piti želeta čez jezero let
Kmetska srca, bokce siromašne,
Kruheka kukuruznoga, megle i zime
Terpela je navek
Neje kralica verčaka gizdavoga
Zrasla je na sinokošaj
I bila je najlepši divje cvet
Kak slobodna misel se zdigla, rano i veselo
Da pravici deli sakom poštenom čoveku
Kajkavska ruža, reč vu vencu rodice

Živa žar v dušaj kre Mure i Drave
S tobom se v tabore išlo, harcuvalo,
Na krst, v Ameriku i na sprevod išlo
Si sni vu te su prešli
Se lubavi i slobode s tobom su rasle
Ti si od smrti vekša
Od soze, življenja i popevke žmekša

Državni Dan Hrvata g. 2016. bio je piređen u Pomurju

O tome se pisalo i u Hrvatskoj

Proslava je počela misnim slavljem koje je u crkvi Presvetog Srca Isusova u Kaniži predslavio biskup Mrzljak u zajedništvu s domaćim župnikom, svećenicima Hrvatima koji su u Mađarskoj rođeni i pastoralno bri nu i za svoj hrvatski narod, te preč. Antunom Hoblajem, župnikom i dekanom u Prelogu, čiji je župni zbor predvodio na misi liturgijsko pjevanje.

Na početku biskupa je pozdravio Stjepan Dumović, gradišćanski Hrvat, župnik u Velikom Židanu.

Biskup Mrzljak u homiliji je istaknuo kako hrvatski narod, gdje god da se nalazi, ističe svoju dušu koja je duboko ukorijenjena na kršćanskoj tradiciji i Božjoj riječi.

– Misa i pobožnost prema Majci Milosrđa čuvala je hrvatski narod da kroz sve poteškoće i u Domovini i u iseljeništvu ostane vjeran, čini dobro i bude usmjer en prema kraljevstvu Božjem. Tamo je naša domovina, u zajedništvu s Kristom, Kraljem svega stvorenja – rekao je biskup Mrzljak.

Nakon mise uslijedilo je otvorenje izložbe ‘Obitelj Zrinski i Hrvati kre Mure’, a zatim i kulturni program. Tijekom programa podijeljene su prigodne nagrade zaslužnim osobama u radu s Hrvatima u Mađarskoj.

Tako je nagrada za istaknuto djelatnost na području hrvatskoga društveno-političkog života u Mađarskoj, posthumno dodijeljena mons. Blažu Horvatu, kanoniku Zbornog kaptola Čazmansko-varaždinskog i rektoru varaždinske katedrale. Dugi niz godina obilazio je po-

murske Hrvate, slavio mise na hrvatskom jeziku, učio ih hrvatske crkvene pjesme i ostavio neizbrisiv trag u sjećanjima ljudi. Nagradu je u ime pokojnog mons. Horvata preuzeo biskup Mrzljak.

Premda po zemljopisnoj rasprostranjenosti pomurski Hrvati, odnosno Hrvati u Zalskoj županiji, žive na malom području, njihova brojnost po podjeli županija prilikom popisa pučanstva zauzima drugo mjesto po broju Hrvata u Mađarskoj.

Prema popisu stanovništva u Mađarskoj iz 2011. godine, broj pripadnika hrvatske narodnosti u Zalskoj županiji je 3770. Također, prema istom popisu, 26.774 osobe su se izjasnile Hrvatima.

<https://laudato.hr/Novosti/Svijet/U-ma%C4%91arskom-gradu-Kanizi-proslavljen-Dan-Hrvata.aspx>

Edit Kerecsényi o nekadašnjem životu u Pomurju

Godina 1983. bila je iznimno važna za hrvatska naselja Zaladske županije, naime tada je objavljen rad etnografske knjige Edit Kerecsényi posvećen povijesti i materijalnoj kulturi ljudi koji obitavaju u tom kraju. Polihistor Edit Kerecsényi rođena je u Velikoj Kanjiži 1927. godine, umrla je u 79. godini života, a kao ravnateljica Muzeja György Thury istraživala je narodne nošnje, građevinarstvo, način života, gospodarsku djelatnost itd. Podravine i Pomurja. Njenom životu i djelu posvećen je 16. svezak serije knjiga Muzeja Zala. Arhiv Zaladske županije je nakladnik izdanja Povijest i materijalna kultura pomurskih Hrvata A muramenti horvátok története és anyagi kultúrája, na 369 stranica prikazuje povijest naselja, između ostalih Sumartona, Serdahela, Mlinarca, Pustare, Petrivente, Kerestura, Fićehaze i Bajče, da bi kasnije ulazila u opisivanje i analizu takozvane materijalne kulture,

što će reći načina života stanovništva ovoga kraja. U svom je radu pratila izmjenu života u tim krajevima, primjerice zidanje kuće od pečene cigle, promjenu opreme u unutrašnjosti stambenih zgrada, promjenu u ženskoj nošnji. Dobar dio knjige posvećen je ishrani, tako je opisan i način jela od kukuruznog brašna, tj. proje, kao i razni načini pripremanja zimnice. Zahvaljujući njenom istraživačkom radu u Sumartonu načinjena je zavičajna kuća zvana Naša hiža. Davna želja mještana ostvarila se 2004. godine. Napravljena je i uređena kuća u stilu 20-ih godina prošloga stoljeća. Opremljena je tako kako su živjeli imućniji ljudi koji su težili prema građanskoj modi, no tu je i plavom bojom ofarban tipični seljački namještaj, kao i obitelj u specifičnoj narodnoj nošnji.

Detalji na portalu: <https://totszentmarton.hu/hr/nasa-hiza/> MKT

Vuzem detinstva v Pomurju

Piše: Erika Rac

Vuzem je protuletije, dišeče fijolice, čerlene pisanice, detinstvo prez brige. Lepo se zmisliti na minula vremena. Kak smo mi deca vživela dneve toga lépoga krščanskoga svetka.

Na Cvetnu nedelu nabrali smo muceke i dnesli k meši, de su je plebanoš blagoslovili. Dimo smo v grabi kiselaka iskali i fijolice brali. Dekle su lepi čokor nabrale, a dečki su je v kapu nahitali. Muceke je ne bilo smeti v hižu nesti, ne kaj bi ga bilo v leti fnogo muhi.

Na Veliki petek kuli tri vure su zvoni zazvonili- Jezušek je fmrl. Bili smo jako žalosni. V cirkvi su groba složili, tam je ležal na križu respet Jezušek. Si smo ga kušnuli po redu. Ali predi smo v zdelu - koja je bila krog prepravlena - peneze morali hititi.

Dimo smo pak fijolice brali. I kiselaka jeli. Te den morali smo se i mi postiti.

Na Veliku subotu popolne su opet zazvonili zvoni.

- Jezušek se gori stal- vikali smo, i mam bežali na vrt. Fest smo stepli sako drevo kaj bode rodno. Veselo smo si mislili na fine čerlene čerešne, jabuke, rehe, slike koje zrasteju v leti i v jesen na drevi od našega stepanca. Išče smo i divju hrušku stepli.

Zahropleni i zadovolni smo išli dimo. V kunji se kuhala šunka, japa je več skopal trumana k njoj. V

broču su bile pisanice, koje smo v petek z vojskom pisali i koje bodemo za dva dni hitali na livadi.

Na den Vuzma lepo smo se sprajili i išli k bedni meši. Nazaj smo v grabi fijolice brali. I spominali se kaj budemo jeli da dojdemo dimo: finu juhicu, škrample, želoca, mrkvu. I bežali smo kaj nam to se bode što predi v zubej.

Popolne su došli kumi z darom. Joj, al smo je čakali. Kaj dobimo ovo leto? A znali smo kaj bu jandek isti kak lani: ropčec i čerlena pisanica. Kak smo se veselili i tomu! I kak je bilo lepo poslušati stareše! Spominali su se za se: za minula vremena, za setvu i bratvu, za dobro i fmanju decu....

Na Vuzmeni ponedelek zebrali smo si najlepšu pisanicu. I dišli na livadu. Tam smo je hitali gori, dok su se ne potrle. On je zlodil prvo mesto čija je ne puknula. Saka pisanica je na kraju puknula. I saki je pojel svoju. I roke i zobi, se nam je bilo čerleno od lupinja. Išče i skuhana belina jajca je bila čerlena. Od toga je bila i fineša.

Zdavna je bilo, lepo je bilo, tak je bilo. Ovi Vuzmeni svetki nedu više nazaj došli. Al' dojdu drugi- denesni deci ran tak povolni kak su nam bili oni negdašni.

arh. Zornica nova

Vinko Žganec hrvatski etnomuzikolog i melograf

(Vratíšinec, 22. I. 1890 – Zagreb, 12. XII. 1976).

Završio studij prava i doktorirao 1919. na Sveučilištu u Zagrebu te isprva radio u pravničkoj struci. Glazbu je učio privatno kod F. Dugana st. i V. Rosenberg-Ružića. Od 1945. bio je kustos Etnografskoga muzeja te znanstveni suradnik (1948–64) i ravnatelj Instituta za narodnu umjetnost. Radio je i kao honorarni profesor etnomuzikologije na Muzičkoj akademiji u Zagrebu,

narodne napjeve iz rodnoga Međimurja počeo je skupljati već kao srednjoškolac, a kao znanstvenik proširio je poslije svoj melografski rad i na druge krajeve (Bačka, Baranja, Dalmacija, Hrvatsko primorje, Hrvatsko zagorje, Istra, Podravina, Pokuplje) te Gradišće u Austriji i županiju Győr u Madžarskoj. Sakupio je više od 15 000 napjeva s tekstovima svjetovnoga karaktera, ali i onih sa sakralnim glagoljaškim i latiničkim tekstovima. Važnije su mu zbirke obradba: *Hrvatske pučke popijevke iz Međimurja* (I-II, 1916–20), *Hrvatske pučke popijevke* (I-III, 1941), *Gradišćanske jačke* (1957) i dr.

Žganec, Vinko. *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021. Prijstupljeno 25. 8. 2023. <<http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=67711>>.

slika:

<http://os-vzganca-zg.skole.hr/skola/zganec>

Velika Gospa u Molvama

U Marijinu svetištu u Molvama proslavljena je svetkovina Uznesenja Blažene Djevice Marije na nebo. Misnom slavlju sudjelovale su tri grupe iz Mađarske, hodočasnici iz Pečuha i okolice koje je animirala Udruga baranjskih Hrvata, hodočasnici iz baranjske i somođske Podravine, te hodočasnici iz Pomurja pod vodstvom Hrvatske samouprave Zaladske županije. Svi su se oni uključili najprije u svetu misu kod zavjetne kapelice Majke Božje Molvarske u groblju, te kasnije u procesiji došli do svetišta gdje je misu predvodio mons. Ivan Milovan, porečko-pulski biskup u miru, budući da je ovdje održano središnje slavlje. „U svojoj je propovijedi mons. Milovan podsjetio na svu radost poruke ovoga blagdana sažetim u riječima II. Vatikanskog sabora: „Bezgrešna Djevica, sačuvana od svake ljage istočnoga grijeha, ispunivši tijek zemaljskoga života, bila je dušom i tijelom uznesena u nebesku slavu.” (LG 59.) navodi se u članku na portalu Marijinog svetišta Molve. Otac biskup je nastavio: „Ovdje smo danas u svetištu Majke Božje. Tu smo kao plod vjere naših starijih i kao plod ljubavi Majke Božje prema našem narodu. Stoga s jednakim pouzdanjem koje su imali naši očevi i majke, djedovi i bake, donesimo danas Mariji naše radosti i žalosti, nade i tjeskobe, jer Ona nas sluša i čuje. Otvorimo srca i uprimo oči duše prema nebeskom svjetlu gdje u slavi blista Isusova i naša Majka, putokaz nade i znak utjehe jer svi smo mi njezina djeca, sinovi i kćeri.”

2020. godine proslavljena je 550 obljetnica nastanka čudotvornog kipa. Čudotvorni kip Majke Božje Molvarske potječe iz ranog srednjeg vijeka iz vremena gotike i pretpostavlja se da datira iz oko 1470. do 1480. godine. Napravljen je od lipova drveta te predstavlja Madonu s Djetetom. Molvarci su prema predaji kip

Misno slavlje u povodu blagdana sv. Ane

dobili od redovnika iz samostana preko Drave. Taj je gotički kip još u 15. stoljeću u Molve dospio vjerojatno iz franjevačkog samostana između Ždale i Gole.

Kip je na zanimljiv način sačuvan tijekom bogate molvarske povijesti. Kad su Molvarci sredinom 16. stoljeća zbog provala Osmanlija napustili svoje selo i podravski kraj, kip su zakopali u zemlju blizu kapelice vjerujući da će se ubrzo vratiti i opet ga iskopati. Međutim, kako se njihovo progonstvo odužilo, tako su oni koji su ga zakopali u progonstvu i umrli. Kip je bio zaboravljen, a u međuvremenu naraslo raslinje sakrilo je mjesto na kojem je zakopan, no vol gazde Škripelja koji je slučajno ondje pasao travu, svojim je rogom zaparao zemlju i iskopaо kip Majke Božje Molvarske. Glas o čudesnom pronalašku kipa ubrzo se proširio krajem pa je narod već u 17. stoljeću počeo hodočastiti u ovo Marijino svetište te se moliti pred čudotvornim kipom Majke Božje Molvarske.

<https://www.zupa-molve.com/majka-boja-molvarska/>

Te Legradske gore

Ove godine povodom Dana Svete Ani, 29. i 30. srpnja ponovno su se susreli mještani Legrada i Œrtlosa, te njihovi brojni gosti. Otvorenje je bilo u subotu, kada je rijeku Dravu čamcima prešlo oko 100 putnika, a u nedjelju više od 1500 ljudi družilo se na obalama rijeke Drave, piše se na stranicama portala Općine Legrad. Tijekom druženja održana je sveta misa kao i kulturno umjetnički program, koncerti, radionice, a nije izostalo ni revijalno kuhanje

s mađarskim i hrvatskim specijalitetima. Bio je to dvadeset i deveti susret, a već se s obe strane rijeke pripremaju za jubilarni, trideseti.

O susretu na Dravi, iako je ona tih dana bila prilično visoka i opasnna, pisala je i mađarska strana. Na portalu Televizije Kanjiže također se govorilo o tom susretu jedva dočekanom, nakon dvogodišnje pauze zbog korona i niskog vodostaja rijeke. Gora Svetog Mihovila s crkvicom posvećenom

Svetoj Ani, kulturni dom podno gore, i veliki šator na obali Drave sačinjavali su lokacije programskog šarenila za sve naraštaje. Prvi put se rijeka mogla preploviti bez kontrole granične policije, što je doprinjelo još većem uspjehu priredbe nazvane Danom mađarsko-hrvatskog prijateljstva.

<https://opcinalograd.hr/novosti/legrad-i-ortilos-zajednicki-proslavljeni-dan-svete-ane/K.B.V. Kanizsa TV>

IV. Hrvatski državni vjerski kamp

Vjerski kamp ove godine održan je u Zalskoj županiji, i to u hrvatskim naseljima Pomurja od 30. srpnja do 4. kolovoza sa sjedištem i bazom u Fedakovoju kuriji unutar koje fukcionira Hrvatsko kulturno-prosvjetni zavod „Stipan Blažetin“ u Serdahelu.

Kamp se organizira po četvrti put sa ciljem okupljanja djece od trećeg do osmog razreda osnovnih škola iz svih regija Mađarske gdje žive Hrvati i gdje se podučava hrvatski jezik. Polaznici kampa osim vjerskih sadržaja svake godine upoznaju dotični kraj, tamošnje Hrvate i njihove vjerske te kulturne običaje.

Ove godine s 38 polaznika u organizaciji Odbora za vjerska pitanja Hrvatske državne samouprave, Muzeja sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj te serdahelskog prosvjetnog centra vjerski tabor je stigao u Pomurje. Kao svake godine voditeljica kampa Lilla Trubić i stručna voditeljica, vjeroučiteljica Aga Tomola su

sastavile program uz ravnateljicu serdahelskog Zavoda, Zoricu Prosenjak Matola. Sudionike je čekalo mnoštvo programa, nakon svečanog otvaranja – na kojem su se djeci obratili i poželjeli dobro kampovanje predstavnik Hrvata u Mađarskom arlamentu Jozo Solga, počasni konzul RH u Velikoj Kaniži dr Atila Kos, parlamentarni zastupnik Péter Cseresnýés, ravnateljica Hrvatskog zavoda „Stipan Blažetin“, Zorica Prosenjak Matola, predsjednica Odbora za vjerska pitanja Marta Barić Ronai, načelnica sela Serdahela Viktorija Havasi, mjesni župnik István Marton i voditeljica kampa koja je ujedno i zamjenica Odbora za vjerska pitanja Lilla Trubić.

Prvo veče je započeto svečanom misom na hrvatskom jeziku u mjesnoj crkvi u Serdahelu koju je celebriраo župnik Marton. Drugi dan kampa se nastavio također u mjesnoj crkvi u društvu s mjesnim duhovnikom koji je rado primio djecu i održao „sat vjeronauka“. Ispričao je priču o nastanku ove novije crkve kao i svoje doživljaje s graditeljem crkava u Pomurju, s velečasnim Vilmosom Harangozoem koji je podrijetlom iz Gradišća. Zahvaljujući njemu, 1990-ih godina u Pomurju je izgrađeno više crkava (u Serdahelu, Mlinarcima i Puštarji), stoga je i tematika ovogodišnjeg kampa bila crkva kao građevina i Crkva kao zajednica vjernika.

Polaznici kampa kroz šest dana mogli su se upoznati sa graditeljstvom starijih i novijih crkava, naučili su dijelove crkve, predmete koji se koriste u crkvi te hijerarhiju i podijeljenost u Crkvi. Djeca su doznala još

mnogo toga o Serdahelu, pogledala su znamenitosti sela te otišla na groblje gdje su poslušala legendu o dubokoj jami koja potječe iz turskog razdoblja. Zapalili su svijeću na grobu pjesnika Stipana Blažetina i prisjetili su se njegova rada i književnih djela. Jedan od glavnih zadataka u kampu je bio napraviti ili sagraditi crkvu, kapelicu ili pak katedralu. Tako je svaka grupa krenula raditi na svojoj građevini. Za izradak su mogli koristiti karton kutije, ljepilo, razne papire u boji, grančice i cvijeće iz dvorišta. Na kraju kampa svaka grupa je predstavila svoju građevinu te danas ove crkve su postavljene u Crkvi Presvetog Srca Isusova u Serdahelu. Treći dan polaznici kampa u jutarnjim satima krenuli su na pješačko hodočašće u susjedno naselje Sumarton gdje su ih dočekali u Crkvi svetog Martina koja prema podjeli tematiki kampa pripada starijim crkvama. Đakon, nedavno posvećeni mladi svećenik, podrijetlom iz Sumartona Sebastijan Mihović održao je zanimljivu radionicu pri kojoj je predstavljena crkvena hijerarhija, rangovi i titule unutar crkvenog sustava te pokazao boje i različitosti liturgijskog ruha. Hodočasnici svoj put su nastavljali prema Zaštitnoj kapelici zaustavljajući se kod Odmorišta svetog Urbana. Tijekom hodočašća sudionici naučili su pjevati marijanske crkvene pjesme, stoga su cijelim putem pjevali i pozdravljali Gospu.

Mjesna sumartonska hrvatska samouprava se pobrinula za pomurski specijalitet kalamperčicu, što su ispekle žene. Polaznici kampa prvi put su kušali ovo tjesto poput palačinke od ribanog krumpira, brašna i vode. Nakon cjelodnevnog hodočašća navečer je slijedio film biblijske tematike. Četvrti dan u kampu je započet putovanjem u drugo susjedno selo, Mlinarce, gdje je grupu u novijoj crkvi sačekala vjeroučiteljica Aga Prosenjak koja ih je upoznala s mlinaračkom crkvom te poviješću naselja. Nakon kviz-igre uslijedio je ručak i razgledavanje muzeja mjesne hrvatske povijesti. Upoznali su se s motivom kajkavske ruže te različitim starim predmetima pomurskih Hrvata.

Iz programa nije mogao izostati izlet na rijeku Muru. Još prije poplave koja nije uskoro slijedila, grupa je otišla na Muru i pogledala najljepšu prirodnu ljepotu Pomurja. Moljenje kod križeva krajputaša i pjevanje usput hodanja također je ostavilo traga u Mlinarcima.

U večernjim satima serdahelske žene su također ispekle kelempertčice sudionicima (kako smo saznali u jednom naselju se zovu ovako, u drugom drugačije, ali recept je isti), a nakon toga kamp je posjetio mladi bogoslov podrijetlom iz Kerestura Martin Benceš koji je učenicima predstavio predmete koji se koriste u euharistiji. Učenici su mogli uhvatiti u ruke sakralne predmete poput kaleža, hostije...itd, naučili su nazine tih predmeta, a nakon toga je ponovo slijedila kviz-igra o naučenom.

Unutar likovne radionice pored izgradnji crkava, polaznici su uradili i crteže o crkvi te napisali svoje molitve zahvalnice. Svaki vjerski kamp sadrži radionice u kojima se podučavaju kulturni, tradicijski i povijesni segmenti određenog područja, stoga je o pomurskoj nošnji i kajkavskom govoru izlagala Marija Kanižai Prosenjak. Peti dan kampa je posvećen naselju Keresturu, gdje se u mjesnoj Crkvi Uzvišenja Svetog Križa slavila svečana

sveta misa na hrvatskom jeziku koju je celebrirao rektor bogoslovnog sjemeništa Zagrebačke nadbiskupije mon. Željko Faltak, povodom posjeta bogoslova Martina Benceša koji studira u Zagrebu na Katoličkom bogoslovnom fakultetu. Na svetoj misi su sudjelovali pomurski Hrvati, žene u pomurskoj narodnoj nošnji te sudionici IV. Hrvatskog državnog vjerskog kampa koji su cijeli tjedan vježbali crkvene pjesme kako bi mogli uz pratinju pomurskih tamburaša uveličati svetu misu. Bio je to poseban doživljaj. Puna crkva s djecom, snaga molitve i pjesama, dječji krhki lijepi glas orio se do nebesa, neopisivo lijepo i emotivno. U kampu je bila s učenicima i predsjednica Hrvatske samouprave Zalske županije Marija Vargović, vježbala je marijanske pjesme s djecom, predvodila molitvu tijekom hodočašća.

Zavičajne kuće kao čuvari starih vremena, drevnih uspomena života također nisu mogli izostati iz programa. Vjerski kamp je posjetio zavičajne kuće u više naselja, tako u Serdahelu, Sumartonu i u Keresturu. Keresturske žene ispekle su langošice te ponudile taborašima mjesni specijalitet od pekmeza i to od noje grožđa. Navečer petog dana je uslijedila zabava i završni ples, dok zadnji dan prijepodne dodijeljene su diplome i pokloni za sudionike kampa.

Kamp je ostvaren potporom Središnjeg državnog ureda Hrvata izvan RH i Mađarske Vlade, Zaklade za hrvatsko školstvo u Mađarskoj, Hrvatskog kulturno-prosvjetnog zavoda Stipan Blažetin u Serdahelu te Hrvatske referature Pečuške biskupije. Polaznici su zahvalni mjesnim hrvatskim samoupravama za pomoć i fine specijalitete u Sumartonu, Mlinarcima i Keresturu.

Lilla Trubić

Pedeset godina vlc. Ladislava Ronte

Pošao sam u tvoje ime, po tvom pozivu...

U Zornici novoj smo o velečasnom pisali kada je slavio sedamdeseti rođendan, a to je bilo 2017. godine. U božićnom broju te godine, na 6-oj stranici objavljeno je izvješće s fotografijom na kojoj su vlc. Ronta i konzul-savjetnik hrvatskog konzulata u Pečuhu, Neven Marčić, on slavljeniku uručuje poklon. Na rođendanskoj misi u Harkanju i u Nijemetu, njemetska je također njegova župa, okupili su se vjernici, suradnici, štovatelji, prijatelji, a tako je to bilo i na prvoj zlatnoj misi u Harkanju, 17.-og lipnja 2023. g. ovaj put i uz velik broj crkvenih dostojanstvenika, i braće svećenika. Detaljno izvješće o svečanoj svetoj zlatnoj misi koja je održana na mađarskom i na hrvatskom jeziku možete čitati na portalu Pečuške biskupije.

Listajući prijašnje brojeve Zornice naišla sam na nekoliko tekstova dekana-župnika, vlc. Ladislava Ronte. *Početak školske godine s Bogom* naslov je njegovog razmišljanja povodom nove školske godine 2018. iz kojeg izdvajamo: „Život nam nije dat radi razonode, nego da sa Svevišnjim shvatimo svoje poslanje ovdje na zemlji, te da sa svojim radom, životom u vjeri budemo sudionici svetosti zemlje. Rujan je mnogima početak učenja, početak podučavanja. Mnogi su doživjeli nekoliko početaka, ne samo prve dane nove školske godine, nego i prve korake na novom radnom mjestu. Potrebno nam je optimalno planirati, optimalno rasporediti svoje vrijeme, da za ovo nekoliko desetljeća koje smo dobili, možemo ostvariti Božje planove, ono što nam je odredio.“ U prvom broju Zornice nove u 2022.-oj godini Timea Šakan Škrlin objavljuje reportažu koja nosi naslov: *Korizmeno razmišljanje s vlc. Ladislavom Rontom*. Na novinarsko pitanje: – *Da li je korizma tek osobno iskustvo ili korizmeno vrijeme može donijeti neke plodove i na razini zajednice?* – velečasni Ronta odgovara: - *Kako da ne. Katolička crkva drži i ima snagu na zajednici. Naprimjer, karkanska hrvatska crkvena zajednica organizira križni put zajedno sa Salanćanima i Nijemećanicama. Ove godine, mi idemo k njima u njihovu crkvu, a prošle godine oni su bili tu kod nas. Naizmjence se posjećujemo. To pokazuje da smo složni, da smo mi jedni. Pripadamo istoj župi, a i istom narodu i vjeri. Isti jezik govorimo, iste svetkovine održavamo.*

Velečasni Ladislav Ronta će svoju zlatnu misu slaviti na više lokacija, vjerojatno u Križevcima, njegovom rodnom mjestu, a prema planovima i kod Snježne Gospe, naime ravnatelj tog pečuškog svetišta, vlc. Robert Mager, za propovjednika rado poziva brata svećenika koji upravo slavi neku okruglu obljetnicu.

I na kraju okvirna svećenička molitva izrečena prigodom zlatne mise:

Gospode Bože! U svoju si me službu pozvao prije pedeset godina. Pošao sam u tvoje ime, po tvom pozivu, i moj je rad urođio plodom. Sada poslušaj naše molbe.

Gospode Bože, Ti nagrađuješ trajnu vjernost, blagoslov me u ovom času, i daj da nakon ovozemaljskog života dobijem od tebe krunu vječnoga života, po Gospodinu našemu Isusu Kristu. Amen.

Velečasnom Ladislavu Ronti čestitamo uz najljepše želje s riječima iskrene zahvale!

Tekst: Milica Klaić Tarađija

Katarina Gubrinski Takač Mala molitva za mir

Stvoritelju svega svijeta,
Bože ljubavi i mira!
Uzdajemo se u te i molimo te
usliši naše molitve i daj
da svud na svijetu zavlada MIR:

Mir u našim dušama,
Mir u obiteljima i zajednicama,
Mir u naseljima i državama
Mir u našoj, i svim okolnim zemljama
Mir na granicama i izvan granica.
Mir u Evropi, svim kontinentima i otocima
Mir na morima i okeanima,
Mir na Zemlji i u Svemiru!
Amen.

Propovijed zlatomisnika vlč. Ronte kod Snježne Gospe u Pečuhu 5. 08. 2023.

Draga braćo i sestre!

Ima jedna jako lijepa mađarska pjesma o Mariji koju vrlo rado pjevamo, i koja pjesma pokazuje kako smo povezani s Gospom. Naslov mađarske pjesme je dakle: „Máriát dicsérni hívek jöjjetek...” Mogli bismo reći mnoge svima nama dobro poznate pjesme i na hrvatskom, među njima i ovu: „Svi u glas jezici sad se složite, i pjevat Djevici Mariji počnite.”

Da, na proštenju crkve Snježne Gospe Mariju slavimo. Ova crkva je povezana sa posvetom glavnog rimskog Gospinog hrama, sa bazilikom Santa Maria Maggiore. Vjerojatno su mnogi propovjednici, braća svećenici prije mene, ispričali ovdje priču o glavnoj rimskoj crkvi posvećenoj Blaženoj Djevici Mariji. Dozvolite da vam je i ja predam onako kako mi je poznata.

U četvrtom stoljeću, za vrijeme pape Liberija u Rimu je živjela jedna imućna, bogata obitelj u kojoj se nije rodilo dijete. No oni su se zavjetovali da će od svoga imetka, od svoga bogatstva podići crkvu. I molili su da dobiju neki znak, neka im dragi Bog nekako dade do znanja, sviđa li mu se njihova namjera. Prema legendi papa je u snu dobio znak neka se gradi crkva tamo gdje u Rimu osvane snijeg. I doista, sutradan kada su

ustali vidjeli su da se planina Esquiline bijeli od snijega. Naravno snijeg se otopio, ali crkva i nakon mnogih obnova stoji i nadalje na tom brijezu. To je dakle glavna crkva Gospina u Rimu. A bjelina snijega znak je njene besgrješne čistoće i milosti Svetoga Duha.

Naši su preci u Pečuhu na ovoj lokaciji također podigli crkvu u čast Snježne Gospe. Možemo se upitati zašto baš tu? Možda su se i oni zavjetovali da će jedan dio ovoga brda posvetiti dragom Bogu. Učili smo da je on svugdje, on može na bilo kojoj točki ovozemaljske kugle neposredno pozvati k sebi vjernike. Ljudstvo je na mnogo načina tražilo i pronašlo pravu lokaciju, koju je posvetilo Bogu. Ta su mjesta kršćanske crkve, u njima Ga štujemo, Njemumu se molimo, i primamo njegovu milost. I Marija je prstom pokazala na Isusa kada je na svadbi u Kani rekla: „Učinite kako kaže.” Danas nama govori isto, i upozorava nas: *Ova je crkva podignuta od kamena, budite i vi crkva ali sagrađena od živog kamena, od žive zajednice koja svoj život osnuje na Bogu.* Bog je na ovom svijetu nazočan po nama, budimo ponosni na ovu milost, i predajmo je budućim generacijama. Recimo hrabro, i danas je moguće živjeti kao kršćanin, kao vjernik, jer ova, naša kultura donosi mir svijetu.

Ova crkva nije samo sestrica rimske bazilike, nego označava rajska vrata na ovom mjestu, mjesni ulaz u nebesa, stoga je ovdje na spomendan Gospe Snježne uvijek mnogo hodočasnika. A crkva stoji nad gradom kao znak: S nama Bog! Amen.

Dan muzeja u Prisiki

U Zbirki sakralne umjetnosti Hrvatov 21. maja održala organizatori su priredili - povodom Dana muzeja, - privremenu izložbu pod naslovom "Božji putnik". Temu su izbrali zbog dva razloga: željeli su pokazati hodočasna mjesta, običaje, svih Hrvatov iz drugih regija Madjarske i važno je bilo da se ovim putem spominjaju na prvo hrvatsko hodočašće Hrvatov u Celje, ko se je krenulo prije stoljeća (1923.) na inicijativu kanonika Martina Meršića st.

Uvodne misli velečasnika Štefana Dumovića, darovatelja muzeja, kratko su pokazale njegov vjerski put od posvećenja za duhovnika (1970.) do ute-mjeljenja Muzeja sakralne umjetnosti Hrvatov u Prisiki (2008.). Od početka svoje vjerske službe peljal je hrvatske fare (osim od 1970. do 1974. ljeta kada je bio farnik madjarskoga naselja Ács) i sakupljal je sakralne stvari od molitvenikov, kipov, prateži, krunički... do vridni i važni dokumentov vjerskoga žitka. Zahvalio se je Hrvatskoj državnoj samupravi za utemeljenje, za održavanje, za podupiranje ove institucije.

U muzeju dvi prostorije služu za privremene izložbe. U ovi sobi su direktor muzeja Andrija Handler skupa sa kustosom Šandorom Horvatom priredili izložbu o hodočašćenu, kade fotografije, mali vjerski spomenici, molitveniki kažu prošla shodišća od Ravne vodice u Bačkoj do Medjugorja. U ime etnološke struke etnologinja Szilvija Gyanó govorila je o stari i novi običaji „Božjih putnikov“. Predstavila je važnost mali i veliki hodočasnih mjestov, ki su u Božjoj službi, u Marijanskem poštenju jednako jaki i čvrsti.

Za vreme pregledjivanja izložbe posjetiteljem u dvoru muzeja moguće je bilo napraviti hodočasnu torbu.

Na Danu muzeja se je svećevao i 15. jubilej postojanja muzeja. Ideja židanskoga farnika Štefana Dumovića da si predaje rodni stan Hrvatskoj državnoj samupravi i da se u njem utemelji muzej sakupljenih sakralnih predmetov ostvarila se je potporom bivšega predsjednika HDS-a dr. Mije Karagića i bivšega ministra kancelarije Petra Kiss-a. Hrvatska državna samuprava je preuzeila muzej u svoje vlasništvo, kojega su 2008. ljeta svetačno otvorili. Darovatelju i podupiračem zahvalio se je sadašnji predsjednik HDS-a Ivan Gugan, kako je rekao, - bez njih ni ne bi imali ovu vrednost svih Hrvatov u Ugarskoj. Peljač muzeja do 2014.

Zgrada Muzeja sakralne umjetnosti Hrvatov u Prisiki

Ljeta bio je darovatelj Štefan Dumović, od njega je preuzela peljačtv Bernadeta Zadrović, od 2019-e Andrija Handler redi voditeljske posle muzeja. Njega pomažu, s njim skupa djelaju znanstveni djelatnici Bernadeta Zadrović, Mirjana Steiner i Šandor Horvat. Suradnici muzeja su pri prezentaciji pokazali s kakvimi sadržaji je čekala zbirka svoje posjetitelje kroz ovih 15 ljet. Od ovih bogatih programov je nemoguće sve spomenuti ali nekoliko od njih se ne more izostaviti: Prezentacija Geošićeve Biblije "Slavite Gospodina pjesmami"/ pjesmarica Mirka Berlakovića, predstavljanje časopisa "Zornica nova" s glavnim urednicom Milicom Klaić Taradžić, spomendan Jožefa Ficka i učiteljev Huller i Habetler, Jubilarno ljetno Svetoga Martina, „I. Svitski boj i Hrvati“/ predavanje povjesničara

Vlč. Štefan Dumović/ darovatelj muzeja /osnivač, Jozo Solga / parlamentarni zastupnik Hrvatov, Ivan Gugan/ predsjednik HDS-a., Mijo Karagić/ bivši predsjednik HDS-a /osnivač Ostale fotografije su dio izložbe „Božji putnik”

dr. Željka Holjevca iz Zagreba... Privremene izložbe od zadnjih ljet: U stopama Sv. Martina, Pekači i hostije,

Larfe, Znanstvano i duhovno nasleđe Fausta Vrančića, Izložba i znanstveni simpozij u čast Jožefu Ficku/ predavanje povjesničara, akademičara Nikole Benčića... Muzej suradjuje u raznovrsni programi i aktivnosti kao što su: - Hodočašće mladih u Medjugorje, -Katolički, omladinski tabor /„Peruška Marija”,- Državni kamp hrvatskoga jezika i kulture na otoku Pagu, Natjecanje u pjevanju za hrvatsku mlinu /„miCROfon”, Dan sela, dan lepnja u Priski, radionice za dicu,... Vjera i kultura stvaraju zajednicu u ovi programi, a posjetitelji su stanovnici okolišnih sel, pješači, vjerske zajednice, turisti od Bizonje do Splita. Upoznavanje i priznanje vrednosti Muzeja sakralne umjetnosti Hrvatov u Priski širu i suradnici muzeja sudjelovateljem i predavanjem na raznim znanstveni skupi.

Jubilarno svečevanje posjetio je i Jozo Solga, parlamentarni zastupnik Hrvatov u Ugarskoj. Svetačnost je obogatio svojim repertoarom zbor Peruška Marija iz Hrvatskoga Židana.

Program se je ostvario potporom Državnog tajništva za odnose s vjerskim zajednicama i narodnostima Ureda Predsjednika Vlade Zaklada Bethlen Gábor.

Marija Fülöp Huljev

Svetu misu u Pečuhu predvodio je
vlč. Tibor Berec

Hrvatski kermez kod Snježne Gospe
s vlč. Ladislavom Bačmajem

Na Presveto Trojstvo u Šeljinu bio je i pečuški biskup
mons. László Felföldi

